

Урок з української літератури

**Кобилинська Ірина
Миколаївна, вчитель
української мови та
літератури,
вища категорія**

М. Стельмах. «Гуси-лебеді летять». Умови формування особистості Михайлика. Єдність світу природи і світу дитячої душі.

Мета: визначити роль оточення у формуванні особистості головного героя; дослідити, як у творі поєднано світ природи зі світом головного героя; розвивати впевненість учнів у висловлюванні своїх міркувань; виховувати любов до батьків, шанобливе ставлення до природи.

**Душа летить в дитинство,
Як у вирій,
Бо їй на світі тепло
Тільки там...**

Л.Костенко

Хід уроку

I. Установчо-мотиваційний етап

Учитель. Доброго дня, діти! Ось іще один урок української літератури. Він сьогодні за розкладом. Проте, сподіваюся, не за розкладом ваші почуття, думки.

Пригадайте, будь ласка, якусь приємну мить зі свого дитинства. Сподіваюсь, що спогади створили позитивний настрій і налаштували на активну роботу на уроці.

II. Повідомлення теми та мети уроку. Епіграф.

III. Активізація пізнавально-творчої діяльності учнів

1. Слово вчителя

«Дитинство – це земля, з якої виростають дерева людських талантів і характерів. Якими високими і широкими ці дерева не були б, там, у дитинстві, сховане коріння, що живить і тримає їх. Михайло Стельмах у своєму творі відслонює перед нами підземні джерела, різні шари свого дитинства», – так починає свій відгук про повість Дмитро Павличко.

2. Метод «Знаємо-Хочемо дізнатися-Дізналися»

Учні записують до таблиці те, що вони знають про твір М.Стельмаха «Гуси-лебеді летять», що хочуть дізнатися.

Знаємо	Хочемо дізнатися	Дізналися

IV. Сприйняття та засвоєння навчального матеріалу.

Учитель. Сьогодні герой нашого уроку – добра, допитлива селянська дитина, яка кожної миті пізнає світ, відкриває його таємниці, душа якої живе в гармонії з природою.

Перегляд відеосюжету з кінофільму О. Муратова «Гуси-лебеді летять».

3. Бесіда.

Які часи описано в повісті? Які статки мала сім'я Михайлика?

4. Рольова гра

У ході рольової гри учні пригадують зимові розваги сільських дітей 20-х років. Форма гри – телеміст, завдяки якому ми «потрапляємо» безпосередньо на місце подій.

Ведуча. Ми маємо прямий репортаж з місця подій. На черзі телеміст Дяківці - Коростень.

Журналіст. Я перебуваю на прицерковному пагорбі в Дяківцях і маю унікальну можливість взяти участь у зимових розвагах місцевих дітей. Навколо панує неповторна атмосфера. На чому тут тільки не катаються: одні на санчатах, другі – на грамаках, треті – на шматковій жерсті. Хтось умудрився замість ковзанів осідлати притерті худоб'ячі кістки...

Ведуча. Христіно, чи є серед дітей наш герой Михайлик?

Журналіст. Так! Він саме спускається з гірки на ночовках. Та, здається, зараз йому буде непереливки, бо виїхав Михайлик прямо перед своєю матір'ю, поблідлою від страху і гніву.

Ведуча. Ми стали свідками забав тогочасних дітей.

5. «Займи позицію»

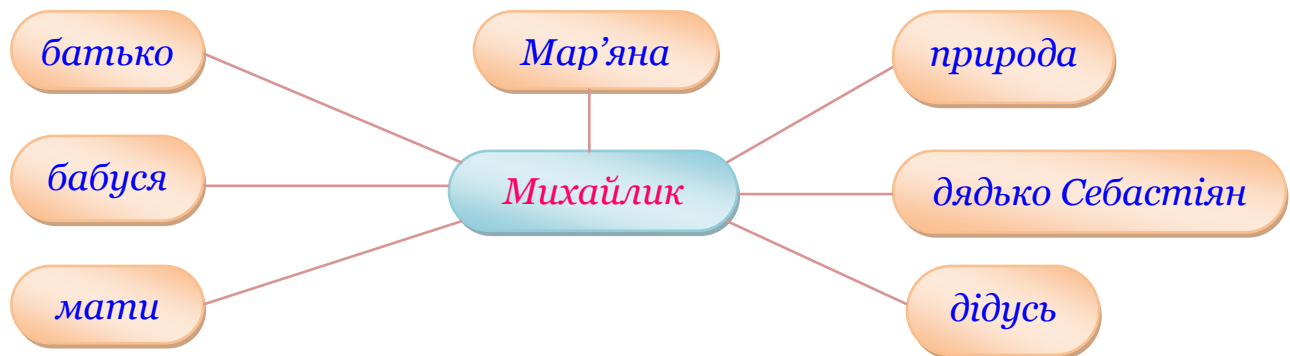
Чи погоджуєтесь ви з думкою, що Михайлик – бідна нещасна дитина, якій не поталанило тримати в руках справжньої іграшки?

6. Учитель. Михайлик був у тому віці, коли формується майбутня людина і тому так важливо навчити її любити, розуміти і цінувати життя.

Дитинство – найважливіша пора становлення особистості. Спілкуючись і споглядаючи, дитина переймає й засвоює знання й досвід для подальшого життя. Саме від того, хто біля неї в цей період, залежить її доля, поведінка і склад особистості.

За допомогою кого і чого формується кругозір, світогляд героя? Хто і що допомагає Михайликові стати прекрасною людиною, письменником?

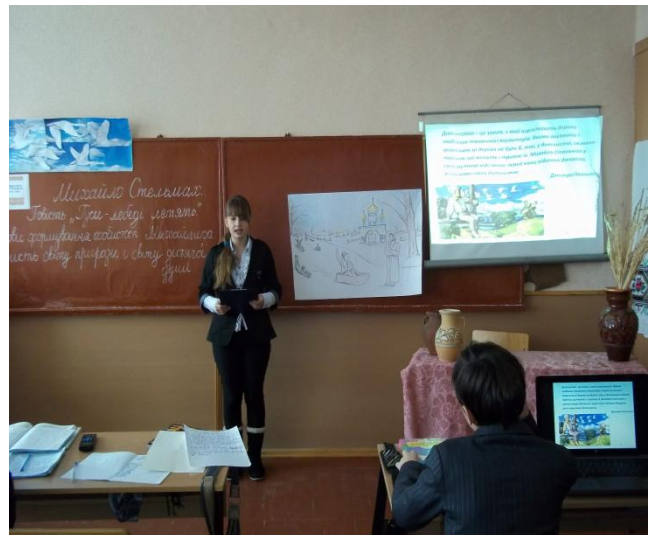
Побудуймо схему формування Михайлика як особистості

Від кожного названого вами героя Михайлик бере певні риси. Знайдіть їх та обґрунтуйте.

7. Презентація домашнього завдання. Метод «Проектів».

Учні висловлюють свої міркування щодо того, чому навчають наші герої Михайлика, які риси він успадковує від них у доросле життя. Підтверджують свої міркування цитатами з тексту.

8. Бесіда. Кожен персонаж ненав'язливо дає Михайликові в дорогу настанову, яка допоможе йому в житті.

Як Михайлик ставиться до цих людей? Чи всіх героїв він розуміє і поважає?

9. Дискусія. Чи засуджуєте ви вчинок односельця, що не дав шматка хліба голодній жінці та її хлопчику?

10. Учитель. Отже, справжню науку проходить Михайлик, спостерігаючи життя дорослого світу. Він бачить і по-своєму сприймає не тільки добро, а й зло. Михайликів кругозір формує і природа рідного краю. Вона не керує ним, а є його частиною, складовою його особистості, в якій він почувається вільно.

11. Укладання щоденника подвійних нотаток.

Зліва учні записують цитати з тексту, які найбільше вразили, які засвідчують спілкування Михайлика з природою. Справа – свої думки, асоціації, коментарі.

V. Рефлексія. Робота з таблицею «Знаємо-Хочемо дізнатися - Дізналися»

VI. Домашнє завдання. Написати твір-мініатюру «А я б з Михайликом поговорив про...»

що).